

МИР, БЕЗПЕКА, ОСВІТА

**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ УЧАСНИКІВ
КРУГЛОГО СТОЛУ ЗА МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
ПРИСВЯЧЕНОГО 10-й РІЧНИЦІ
ДНЯ УКРАЇНСЬКИХ МИРОТВОРЦІВ
(14 липня 2023 р.)**

Харків – 2023

**Міністерство освіти і науки України
Харківська міська рада
Департамент освіти
Департамент міжнародного співробітництва
Департамент по роботі з громадськими об'єднаннями
Департамент у справах сім'ї, молоді та спорту
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
Міжнародна асоціація миротворців ООН «Солдати миру» AISP/SPIA
ГО «Об'єднання миротворців ООН, учасників міжнародних операцій та інвалідів війни»
Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса
ГО «Окремий науково-освітній центр українського козацтва імені Г. С. Сковороди»**

МИР, БЕЗПЕКА, ОСВІТА

**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ УЧАСНИКІВ
КРУГЛОГО СТОЛУ ЗА МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
ПРИСВЯЧЕНОГО 10-й РІЧНИЦІ
ДНЯ УКРАЇНСЬКИХ МИРОТВОРЦІВ
(14 липня 2023 р.)**

м. Харків

Редакційна колегія:

Юрій БОЙЧУК – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, ректор ХНПУ імені Г. С. Сковороди (**голова редакційної колегії**)

Владислава БАТИРГАРЕЄВА – доктор юридичних наук, професор, директор Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України.

Світлана БЕРЕЖНА – доктор філософських наук, професор, проректор з наукової, інноваційної і міжнародної діяльності ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Софія БОНДАРЕНКО – асистентка директора Міжнародних молодіжних програм AISP/SPIA, Координатора Міжнародних проєктів «Школа миру» та «Юний миротворець».

Олександр ДОРОШЕНКО – в. о. голови правління Громадського об'єднання миротворців ООН.

Людмила ЗЕЛЕНЬКА – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки, декан факультету історії і права ХНПУ імені Г.С. Сковороди.

Сергій САМОЙЛОВ – директор Міжнародних молодіжних програм AISP/SPIA, Координатор Міжнародних проєктів «Школа миру» та «Юний миротворець».

Сергій СЕРЯКОВ – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії, координатор з наукової роботи факультету історії і права ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Інна ЧЕРНІКОВА – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії України, координатор з виховної роботи факультету історії і права ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

*Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
(протокол № 10 від 18.10.2023 року)*

МИР. БЕЗПЕКА. ОСВІТА: Збірник тез доповідей учасників круглого столу за міжнародною участю, присвяченого 10-й річниці Дня українських миротворців, Харків, 14 липня 2023 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди; [редкол.: Ю. Д. Бойчук (голова) та ін.]. – Харків, 2023. – 82 с.

У збірнику відображено тези доповідей учасників круглого столу за міжнародною участю, присвяченого 10-й річниці Дня українських миротворців. Висвітлюються теоретичні та практичні напрацювання щодо реалізації програм співробітництва закладів освіти з громадськими та міжнародними організаціями у сфері міжкультурної та громадянської освіти; програм «Школа миру» і «Юний миротворець». Значна увага також приділяється аналізу різних аспектів миротворчої діяльності ООН та ролі національно-патріотичного виховання на сучасному етапі розвитку України.

Матеріали стануть у пригоді науково-педагогічним працівникам, учителям, докторантам, аспірантам, студентам закладів вищої освіти.

ЗМІСТ

Igor TOBMA	ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ МИРОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧАСНИКІВ ОПЕРАЦІЙ ООН З ПІДТРИМАННЯ МИРУ ТА БЕЗПЕКИ	5
Oleksiy TELYCHKIN	POLICING ON RE-INTEGRATED TERRITORIES (FORMER YUGOSLAVIA CASE)	10
Yuliia ZAHUMENNA	UKRAINE – EUROPE: TOPICAL ISSUES OF COOPERATION UNDER THE CONDITIONS OF MARITAL STATE	14
Ірина ЯКОВЕЦЬ Володимир ПИВОВАРОВ Вікторія ВОРОЖБИТ- ГОРБАТЮК	ПЕНІТЕНЦІАРНА РЕСОЦІАЛІЗАЦІЯ ТА АДАПТАЦІЯ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ, ЯКІ СТАЛИ КРИМІНАЛЬНИМИ ПРАВОПОРУШНИКАМИ (У КОНТЕКСТІ ПРОБЛЕМАТИКИ ВСТАНОВЛЕННЯ ТА ПІДТРИМКИ МИРУ)	17
Ірина МАРТИНОВА Вероніка ЮЩЕНКО	УКРАЇНСЬКІ МИРОТВОРЦІ У ЗБРОЙНОМУ ПРОТИСТОЯННІ З РОСІЄЮ	20
Сергій САМОЙЛОВ Олександр ДОРОШЕНКО	ДІЯЛЬНИСНИЙ АСПЕКТ УЧАСТІ ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ У ПОДОЛАННІ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ (НА ПРИКЛАДІ ГО «ОБ'ЄДНАННЯ МИРОТВОРЦІВ ООН»)	25
Сергій САМОЙЛОВ Олександр ДОРОШЕНКО Софія БОНДАРЕНКО	АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ПРОБЛЕМАТИКА ЗАСТОСУВАННЯ ПРИВАТНИХ ВІЙСЬКОВИХ І ОХОРОННИХ КОМПАНІЙ У МИРОТВОРЧИХ ОПЕРАЦІЯХ ООН ЯК СКЛАДОВА ЛЕКЦІЙНОГО КУРСУ МІЖНАРОДНИХ ПРОЄКТІВ «ШКОЛА МИРУ» ТА «ЮНІЙ МИРОТВОРЕЦЬ»	31
Володимир МАРЧЕНКО	ЩОДО ДЕЯКИХ ПРОБЛЕМ ФУНКЦІОНУВАННЯ МИРОТВОРЧИХ СИЛ ООН	40
Владислав БРИЛЕНКО	УЧАСТЬ УКРАЇНИ В ОПЕРАЦІЯХ ООН З ПІДТРИМАННЯ МИРУ: ОЦІНКИ ПАРТНЕРІВ	45
Карина СОЛОМОНОВА	ЩОДО УЧАСТІ УКРАЇНИ В МИРОТВОРЧИХ ОПЕРАЦІЯХ ООН	49
Інна ЧЕРНІКОВА	МІЖНАРОДНІ МІСІЇ ЗІ ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РФ В УКРАЇНУ	54
Владислав ІВАНОВ Анастасія СОБОЛЬ Ярослав ШИЛО Андрій СОЛОМАХА	МІЖНАРОДНІ ПРОЄКТИ «ШКОЛА МИРУ» ТА «ЮНІЙ МИРОТВОРЕЦЬ»: ВИХОВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ ТА СПРИЯННЯ МИРУ В УСЬОМУ СВІТІ СЕРЕД УЧНІВ ХСШ № 108	60
Liliya VATYUK Oksana ZHERNOVNYKOVA	ASSESSMENT OF THE NEW REALITY OF DIGITAL TRANSFORMATION AND THE PROFILE OF A TEACHER BY MEDICAL STUDENTS IN THE MINDS OF ONLINE TRAINING	63
Аліна КАЛІНІНА	ОСОБИСТІСНИЙ ПІДХІД У ПРОФІЛАКТИЦІ ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНИХ ПРИГОД	66
Людмила РИБАЛКО Андрій КАРАСЬ Вікторія КРИВША	НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ УЧНІВ У РЕАЛІЯХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	69
Олексій ЗЕНЯКІН	ІНШОМОВНА КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ПОШИРЕННЯ МИРОТВОРЧОГО СВІТОГЛЯДУ	74
Тетяна ФІДЯЄВА	НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ВИХОВНОЇ СИСТЕМИ В ШКОЛІ	79

Олексій ЗЕНЯКІН*здобувач третього**(освітньо-наукового) рівня**кафедра освітології та інноваційної педагогіки**ХНПУ імені Г.С. Сковороди,**Департамент міжнародного співробітництва**Харківської міської ради***ІНШОМОВНА КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ
ЯК ЗАСІБ ПОШИРЕННЯ МИРОТВОРЧОГО СВІТОГЛЯДУ**

Загальновідомим фактом є те, що війна та бойові дії у всіх їхніх проявах існують стільки ж часу, скільки й людство. Війна є проявом крайньої агресії між представниками різних країн, що призводить до втрат серед комбатантів (учасників бойових дій, що входять до складу армій та/або воєнізованих формувань) та цивільного мирного населення. Тим не менш, крайня агресія, що несе за собою смерть, описана та засуджена всіма народами Землі, зокрема й засобами формування ціннісних систем через знання онтологічного, світоглядного характеру, що передавалося з покоління в покоління, оформлюючись іноді в релігійну догму.

Так, у християнсько-юдейській традиції першим проявом такої крайньої агресії, що була описана та засуджена, був злочин Каїна, що вбив свого брата Авеля. Віддаляючись від суто релігійних мотивів та, керуючись засобами «чистої логіки», один з основоположників німецької класичної філософії Іммануїл Кант зазначав, що внаслідок хибної за означенням людської природи війна була «початковим станом» людства до його осмислення необхідності миру як базису розвитку цивілізації. Повертаючись до Євангелія та християнської традиції світогляду, можна пригадати, що любов до ближнього та миролюбність є основоположною ідеєю релігії. Як у випадку Святого Писання, так і в разі осмислення ідей Іммануїла Канта, що засновані на філософському методу пізнання, для нас всіх зіставлення та синтез максими про примат миролюбності як основи життя став можливий завдяки силі Слова. Не секрет, що саме Слово є одним з інструментів функціонування людської свідомості, що оформлює пропозиції – когнітивні структури із категорій та концептів – у слова [2, с. 330]. Саме завдяки обміну Словом, міжкультурній комунікації й стало можливе

поширення ідей миру. Тим не менш, просто мови, одного Слова певної етнічної групи, не достатньо для поширення ідеї серед широкого мультилінгвального загалу людства. На допомогу приходять знання іноземних мов, що формується внаслідок вивчення певної мови, яке наразі потрактовується як формування іншомовної комунікативної компетентності. Безпосередньо ролі іншомовної комунікативної компетентності в аспекті поширення ідей миротворчості та миролюбності і присвячене пропоновану роботу.

Об'єктом цієї роботи є іншомовна комунікативна компетентність, а **предметом** – застосування іншомовної комунікативної компетентності як засобу поширення ідей миротворчості. **Методологічну базу** дослідження складають загальнонаукові методи порівняння та зіставлення, аналізу та синтезу, а також специфічні методи когнітивної, лінгвістичної та педагогічної (людинознавчої) сфери: метод інтроспекції, прогностичний метод, метод моделювання тощо. **Актуальність** дослідження підтверджується значною суспільною значущістю питання миротворчості, що поширюється та пропагуються інститутами міжнародної співпраці, такими як Організація Об'єднаних Націй, Асоціації миротворців тощо.

Іншомовна комунікативна компетентність (надалі – ІКК) потратковується нами услід за вітчизняними фахівцями як сукупність компетенцій спеціаліста, що реалізується в його готовності до професійного спілкування іноземною мовою [3, с. 248]. У широкому розумінні це – весь комплекс знань, умінь та навичок використання іноземної мови, що використовується мовцем одночасно для досягнення прагматики (мети, цілі та завдання) комунікативного акту. Надзвичайно важлива роль ІКК у сучасному світі підтверджується багатьма факторами: значний конкурс на навчання у закладах вищої освіти філологічно-перекладацького спрямування чи на програмах іноземною мовою, високий попит на послуги перекладачів чи знавців іноземних мов, а також використання іноземних мов лідерами та агентами впливу на міжнародній арені – Організацією Об'єднаних Націй та іншими респектабельними структурами, які піднімають проблематику миру та миротворчості як екзистенціального питання людства.

За означенням, миротворчість – це комплекс заходів, спрямованих на досягнення миру між ворогуючими сторонами [5, с. 143]. Застосовуючи діалектичний метод «другої навігації» Платона можна підсумувати, що

миротворчість це є вся діяльність, що направлена на досягнення миру, який, на нашу думку, а також в сьогodнішніх реаліях України, можна розглядати як тотожність сталості та екосистемного гомеостазу в широкому розумінні академіка Володимира Вернадського – ноосфери [1]. Але в межах критичної причинно-наслідкової парадигми впливає, що миротворчість – це не тільки нівелювання вже існуючих конфліктів, а й інша діяльність, яка є найбільш важливою, – недопущення конфліктів, поширення миролюбного світогляду.

Пропагування ідей миротворчості для широкого міжнародного загалу є складним завданням, адже мало лише прескриптивного підходу, що передбачає висунення певної максими як імперативу, що обов'язковий до виконання. Важливий ще й дескриптивний, роз'яснювально-описовий підхід до поширення певної ідеї, що ґрунтується на роботі із реципієнтами повідомлення. Одним із видом такої роботи є пропагування ідей іншими мовами, що можливе винятково за умови високого рівня сформованості ІКК акторами (дійовими особами) цього роду діяльності. Іншими словами, іноземна мова використовується як засіб розширення охоплення аудиторії, що здатна сприймати інформацію. Ми дотримуємося позиції, що формування миролюбного світогляду потрібно робити не тільки прямо, через виховну та роз'яснювальну діяльність, а й опосередковано – через зміст освіти, де імплікаційно, засобами латентного фреймінгу [4, с. 293] можна поширювати наскрізні лінії миротворчого підходу до людської діяльності. Так, формування ІКК наразі засноване здебільше на комунікативному підході [6, с. 166], що передбачає домінуючу роль комунікації над прескриптивною граматиною. Із цього впливає, що до матеріалів навчальних занять з іноземної мови, які компонується західними спеціалістами, виходячи із принципу цікавості для учня та нестандартності тематики занять задля підвищення рівня концентрації, можна і необхідно включати питання миротворчої діяльності, яку, наприклад, можна латентно презентувати через комунікативні стратегії уникнення конфліктів.

Відомо, що одним із конфліктогенів є непорозуміння, себто, хибна інтерпретація отриманої інформації. Включивши техніки уникнення комунікативних конфліктів способами навчання максимум ефективного спілкування [7, с. 2] або стратегій екологічної комунікації [8, с. 174] на заняттях іноземної мови можливо синергетично вивести викладання на рівень поєднання навчання змісту (предметній складовій) та мові (формування ІКК), що наразі

поширюється під назвою CLIL (Content and Language Integrated Learning) [6, с. 67], що одночасно відповідатиме цілям миротворчого навчання. Крім того, формування ІКК є способом провадження духовно-інтелектуального навчання та виховання [2, с. 332], адже уможлиблює міжкультурний діалог, який є базисом мирного та прямого обміну ідеями заради миру та сталості на здоровій планеті, що є лозунгом ООН.

Таким чином, можна зробити висновок, що іншомовна комунікативна компетентність є засобом поширення ідей миротворчості, адже вона створює ґрунт для міжкультурного діалогу, адже взаєморозуміння є першим кроком в нівелюванні конфліктогену непорозуміння. Миротворча функція ІКК об'єктивується також і через факт рефреймінгу (розширення аудиторії реципієнтів) початкової ідеї миру різними мовами для різних цільових аудиторій, що підтверджується мультилінгвальною практикою ООН. З другого боку, у розрізі компетентнісної освіти ІКК може відігравати додаткову роль миротворчості в межах «класної кімнати» за умови синергії навчання миротворчим практикам через комунікацію іноземною мовою.

Список використаних джерел і літератури:

1. Бусел В.Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і гол. ред. В.Т. Бусел. 5-те вид. Київ, 2005. 1728 с.
2. Зенякін О.С. Формування іншомовної комунікативної компетентності як складова духовного та інтелектуального навчання здобувачів вищої освіти. *Духовно-інтелектуальне виховання і навчання молоді в XXI столітті* : міжнар. період. зб. наук. пр. Харків, 2022. Вип.4. С. 330–333. <https://doi.org/10.34142//2708-4809.SIUTY.2022.80>
3. Лозинська Л.Ф., Курах Н.П., Депчинська І.А. *Академічні студії. Серія «Гуманітарні науки»*. Вип. 1. 2022. С. 245-252.
4. Морозова О.І., Зенякін О.С. Ступені латентності агенса екологічного дискурсу (на матеріалі онлайн-видань британських газет). *Записки з українського мовознавства*. 2021. Вип. 28. С. 291-298. <https://doi.org/10.18524/2414-0627.2021.28.235560>
5. Потіщук О. О. Миротворча діяльність: причини та наслідки. *Філософські засади креатосфери у контексті творчості*: матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції. м. Київ, 30 травня 2019 р., 2019. С. 143-145.
6. Слухенська Р.В., Буртник Б.Я., Куковська В.І., Куковська І.Л., Марценяк І.В. Сучасні комунікативні методики вивчення іноземної мови у ВНЗ. *Педагогіка формування творчої*

особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2022. № 80. Т. 2. С. 165-168.

<https://doi.org/10.32840/1992-5786.2022.80.2.33>

7. Badan A., Onishchenko N., Zeniakin O., Yanholenko O. Online Communication Simulating Spaces for Teaching Effective Foreign Language Communication. *CEUR Workshop Proceedings*. 2023. V. 3387. P. 180-201.
8. Samokhina V., Shpak O., Pasynok V. The ecology of communicative contact in English-speaking discourse. *Theory and Practice in Language Studies*. 2022. I. 12.1. P. 170-177.
<https://doi.org/10.17507/tpls.1201.21>